

ΗΜΕΡΙΔΑ, 3.5.2018, ΕΚΤ

Κοινοί Ανοικτοί Πόροι στην Παιδεία: Χαρτογραφώντας καλές πρακτικές

Ανοικτά ακαδημαϊκά συγγράμματα: η Δράση “Κάλλιπος”

Νικόλαος Μήτρου

Καθηγητής ΗΜΜΥ ΕΜΠ

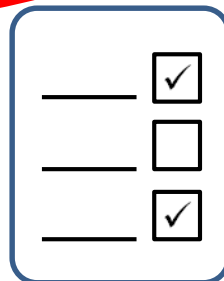
Επιστ. Υπεύθυνος Δράσης “Κάλλιπος”

Το τοπίο της 'Ανοικτότητας'

open source

open protocols

open source
hardware

(OER) Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι

Media/formats

Oh, D., Brown, M., & Van Damme, D. (2015). Open innovation. Paris: Educational Research and Innovation. [10.1187/9780264247543.ch10](https://doi.org/10.1187/9780264247543.ch10)
Pitt, R. (2015). Mastering Open Textbooks. Ed OpenStax. College open textbooks. The Internet Distributed Learning (IDOL) project. <http://www.idol.org.uk/index.html#articlesview2>
Serafini, E. (2015). Open textbooks: The future of education. <http://blogs.oup.com/academic/2015/05/open-textbooks-the-future-of-education/>
The William and Flora Hewlett Foundation (2013). *Breaking the Lock on Education*. <http://www.hewlett.org/wp-content/uploads/2015/08/OER%20White%20Paper1>

Βιβλιογραφικοί οδηγοί

Συγγράμματα

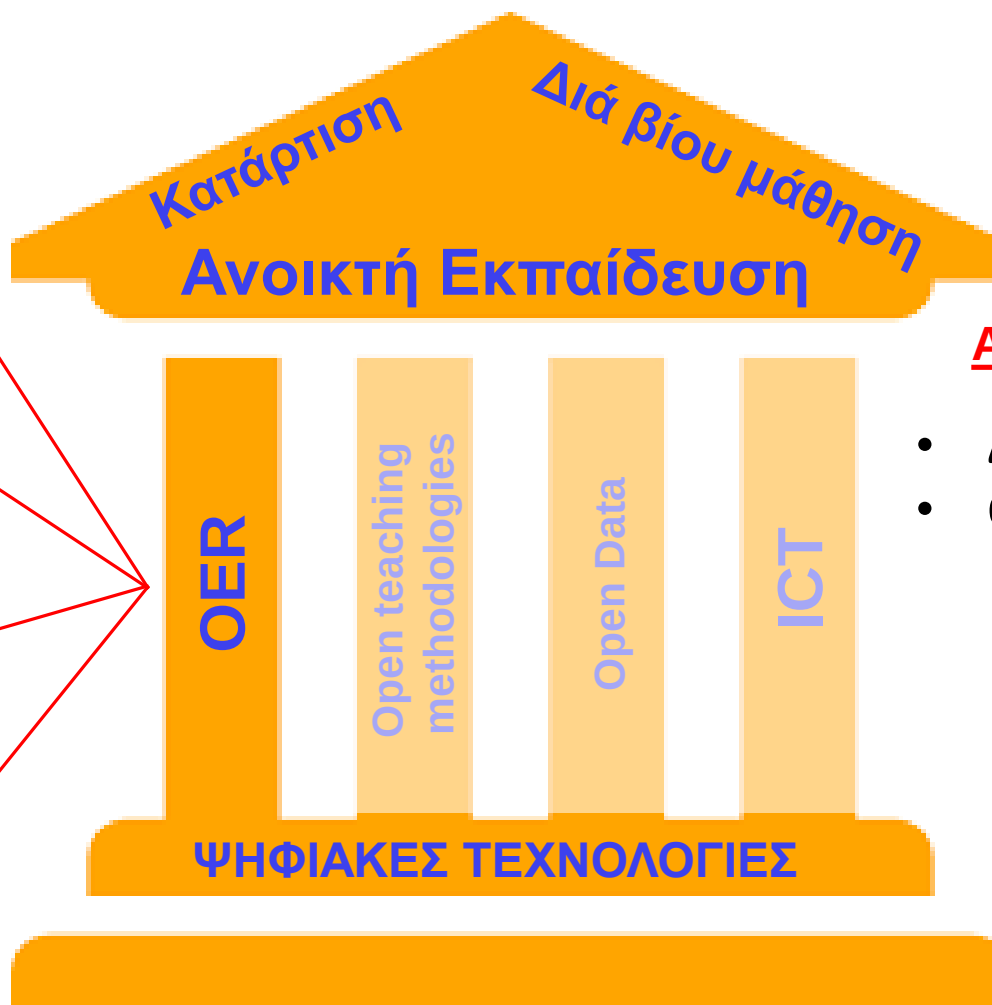

Παρουσιάσεις

Ανοικτά μαθήματα

...

Access & use

- Δημόσια (public)
- Open licensed
 - Retain
 - Reuse
 - Revise
 - Remix
 - Redistribute

Οι ανοικτές άδειες CC

Συνθήκες

Attribution

NonCommercial

ShareAlike

NoDerivatives

Περισσότερη ελευθερία

Λιγότερη ελευθερία

OER

Not OER

Η Δράση “Κάλλιπος”

- **Σκοπός**: Η παραγωγή υψηλής ποιότητας ανοικτών ακαδημαϊκών συγγραμμάτων, για προπτυχιακά μαθήματα, στην ελληνική γλώσσα
- **1^η Φάση**
 - Συγχρηματοδοτούμενη από Ευρωπαϊκή Ένωση
 - **Διάρκεια**: 2.5 χρόνια (2013-2015)
 - **Αποτέλεσμα**: > 520 συγγράμματα (~ 4% του ΕΥΔΟΞΟΥ)
 - **Κόστος**: ~ 15 Κ€ / βιβλίο (65% για συγγραφή)
 - **Ανθρώπινο Δίκτυο**: > 3000 συντελεστές (75% συγγραφείς)
- **Απώτερος στόχος**: >3000 βιβλία (με τη 2^η φάση)

Η Δράση “Κάλλιπος”

Στόχος - κύρια χαρακτηριστικά

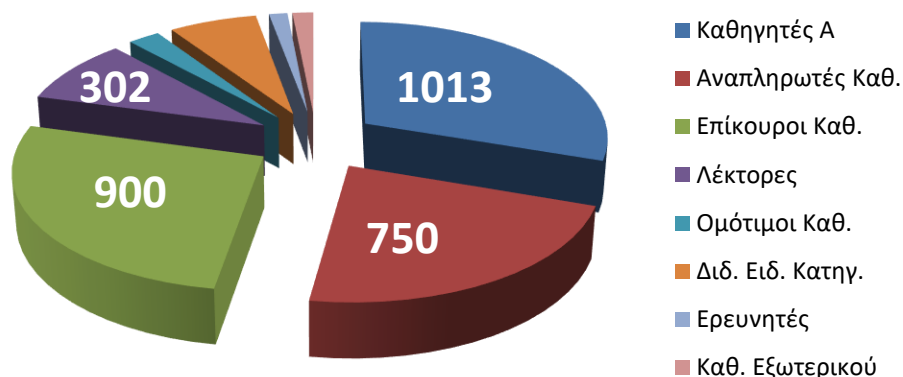
- Δημιουργία ακαδημαϊκών ηλεκτρονικών συγγραμμάτων από “ώριμο” εκπαιδευτικό υλικό
- Μέγιστη δυνατή θεματική διασπορά
- Αρχαιοθήκη σε αποθετήριο και διάθεση υπό καθεστώς ανοικτής πρόσβασης με άδειες Creative Commons
- Οργάνωση σε “μαθησιακά” αντικείμενα (αυτοτελείς ενότητες, όπως κεφάλαια, σχήματα, ...) και εμπλουτισμός με μεταδεδομένα για ευέλικτη αναζήτηση

Ο “Κάλλιπος” σε αριθμούς

- *Μητρώο συντελεστών*

- **3780** συγγραφείς, αξιολογητές, κριτικοί αναγνώστες

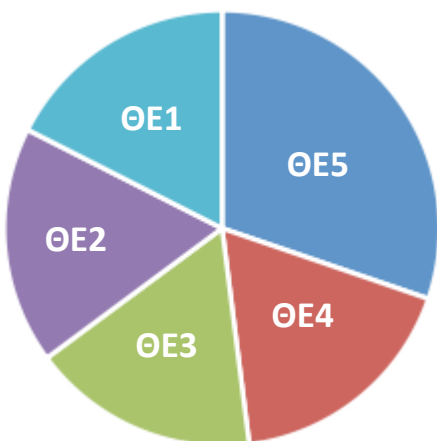
- **500** λοιποί συντελεστές

- Γραφιστική επεξεργασία
 - Γλωσσική επεξεργασία
 - Τεχνική επεξεργασία

Ο “Κάλλιπος” σε αριθμούς (συνέχεια)

- Προϋπολογισμός ανά θεματική κατηγορία*

Θεματική κατηγορία		Προϋ/σμός €
1	Ανθρωπιστικές και Νομικές Επιστήμες, Επιστήμες Τεχνών & Γραμμάτων	1.003.599
2	Ιατρικές Επιστήμες και Επιστήμες της Ζωής	1.007.400
3	Οικονομικές, Κοινωνικές και Γεωπονικές Επιστήμες	964.800
4	Φυσικές Επιστήμες	1.016.900
5	Επιστήμες Μηχανικών και Πληροφορική	1.730.650

Συνολικός προϋπολογισμός: 5.723.349 €

“Κάλλιπος”: Διασφάλιση ποιότητας

- Αξιολόγηση προτάσεων

- υπεύθυνη η αντίστοιχη Θεματική Επιτροπή Καθηγητών
- απαραίτητη τουλάχιστον μία εξωτερική αξιολόγηση
- κατά μέσο όρο: 1.76 αξιολογήσεις/πρόταση

- Προϋποθέσεις για χρηματοδότηση

- διδασκαλία σε προπτυχιακό μάθημα (στην 1^η αυτή φάση)
- ωριμότητα υλικού

- Υποχρέωση για

- κριτικό αναγνώστη
- γλωσσική επιμέλεια - γραφιστική επιμέλεια – τεχνική επεξεργασία

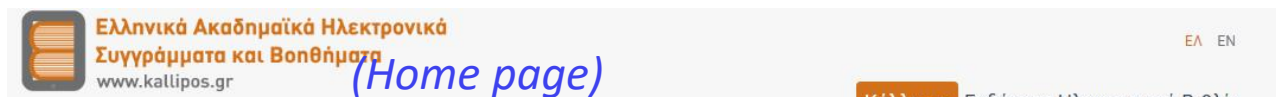
- Έμφαση σε

- διαδραστικά στοιχεία

Ο “Κάλλιπος” στο Διαδίκτυο

• Το website και το αποθετήριο του “Κάλλιπου”

repository.kallipos.en

“Κάλλιπος”: Εξωστρέφεια

Open Education Global 2018

TRANSFORMING EDUCATION
THROUGH OPEN APPROACHES

- **370 Συμμετοχές - από 60 χώρες**
- **160 Παρουσιάσεις - keynote speeches**

Ελληνική συμμετοχή:

“Kallipos”, the first open academic textbooks initiative during the years of crisis in Greece and its sustainable continuation

S. Koutsileou, D. Kouis, N. Mitrou

Μαθήματα από τον “Κάλλιπο”

1. Για την **αλλαγή του παραδείγματος** προς την πλευρά της **Ανοικτής Εκπαίδευσης**, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένας κρίσιμος όγκος ποιοτικών, ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων, σε ένα ευρύ φάσμα γνωστικών αντικειμένων.
2. Η δημιουργία υψηλής ποιότητας ανοικτών συγγραμμάτων απαιτεί **σημαντικό χρόνο και προσπάθεια**. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να δοθούν **σημαντικά κίνητρα στους δημιουργούς**, οικονομικά και άλλα (π.χ. για την προαγωγή τους)
3. Έργα δημιουργίας Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων μεγάλης κλίμακας προϋποθέτουν: **συστηματική χρηματοδότηση από την Πολιτεία, τεχνική υποστήριξη προς τους δημιουργούς από εξειδικευμένο προσωπικό**, καθώς και αξιολόγηση σε όλες τις φάσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας.
4. Η **ενημέρωση** (υποψήφιων συγγραφέων και χρηστών) είναι κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία τέτοιων έργων.
5. Η **συνεργασία πολλών Ιδρυμάτων** (για την οικονομία κλίμακας και την αποφυγή επικαλυπτόμενων προσπάθειών) είναι επίσης χρήσιμη.

Καλές πρακτικές-συστάσεις

Από πολλούς οργανισμούς-fora

- UNESCO

COMMONWEALTH OF LEARNING

- COMMONWEALTH OF LEARNING

- OECD (ΟΟΣΑ)

- EU

- EUA (European Union Association)

- Open Education Consortium

EUA aims & recommendations (on OA)

For university leaders and National Rector's Conferences

- Ένα ανοικτό σύστημα ανταλλαγής ακαδημαϊκής γνώσης πρέπει να εγγυάται:
 - Την ποιότητα των peer reviews και την αναγνώριση/ ανταμοιβή των ερευνητών για την εξέλιξή τους
 - Τη διατήρηση του copyright και την παροχή του περιεχομένου με άδειες ελεύθερης πρόσβασης
 - Τον δίκαιο επιμερισμό του κόστους σε όλα τα μέρη
- Συστάσεις:
 - Θεσμοθέτηση Ιδρυματικής πολιτικής για OA
 - Προώθηση και των δύο μοντέλων: “green” OA, “gold” OA
 - Διασφάλιση της διαφάνειας για το κόστος δημοσίευσης
 - Χρηματοδότηση/υποστήριξη της μετάβασης σε πλήρη OA από τους αρμόδιους φορείς (Ιδρύματα, Πολιτεία) – **πληρωμή των τελών δημοσίευσης των εργασιών (APCs)**

EUA Statement on Open Science (OSci)

To EU Institutions and National Governments

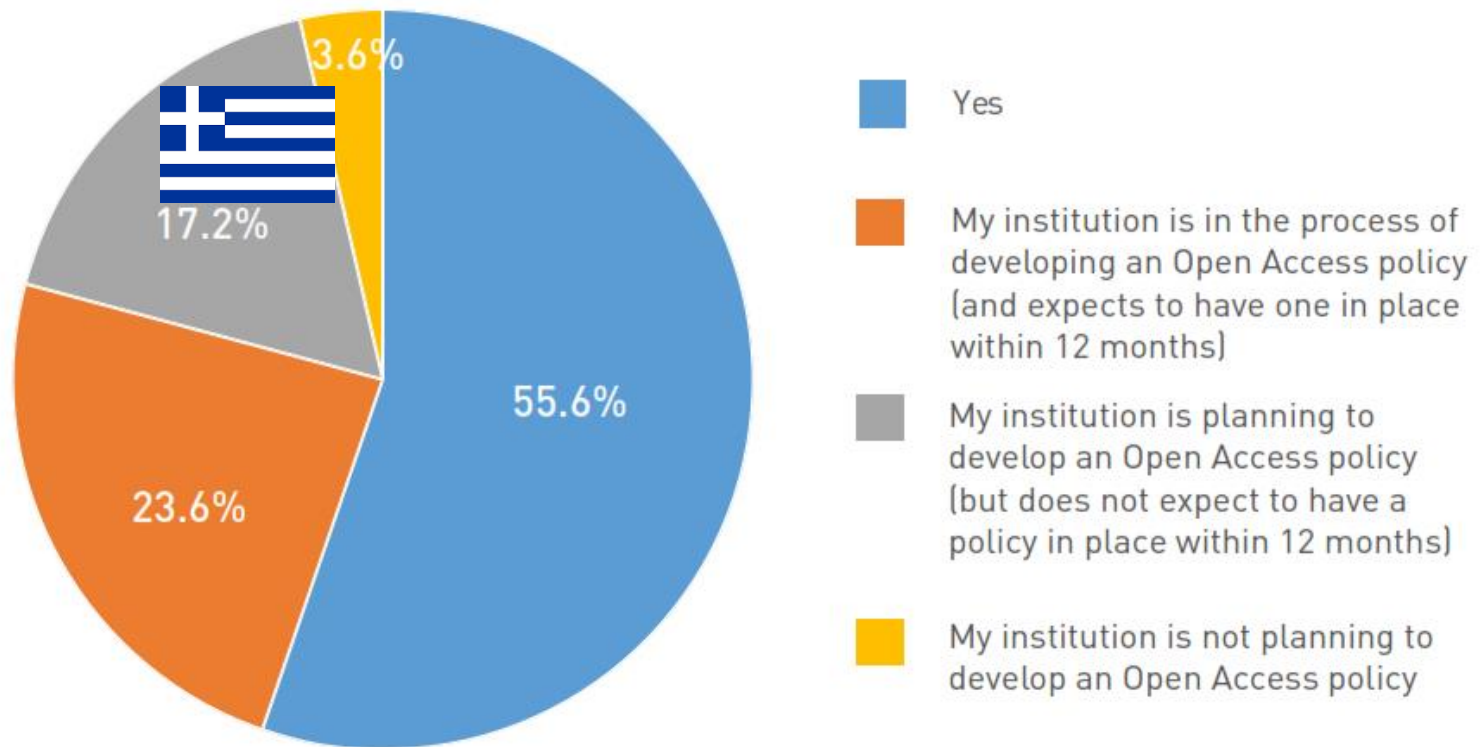
- Για τους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς:
 - Μέτρα OSci σε όλο το επόμενο FP (FP9)
 - Υποστήριξη υπάρχουσας υποδομής για OSci
 - Ανάπτυξη νέας ευρωπαϊκής υποδομής για OSci
 - Ανάπτυξη και υλοποίηση νέων μεθόδων αξιολόγησης της έρευνας
 - Δημιουργία κατάλληλου νομικού πλαισίου
- Για τις Εθνικές Κυβερνήσεις:
 - Μέτρα Osci στα Εθνικά Ερευνητικά Προγράμματα
 - Συμβατότητα με το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο
 - Υποστήριξη "green" και "gold" ΟΑ
 - Κίνητρα στους ερευνητές για υιοθέτηση της ΟΑ
 - Αντίστοιχη αξιολόγηση των ερευνητικών προτάσεων
 - Χρηματοδοτικές και άλλες δράσεις για παραγωγή και χρήση Ανοικτού Περιεχομένου στην εκπαίδευση

Πηγή: <http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/eua-statement-on-open-science-to-eu-institutions-and-national-governments-2017>

Ιδρυματική πολιτική για ΟΑ

Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, 2015

Figure 2. Institutional policy on Open Access to research publications

Number of respondents: 169/169 (δεν περιλαμβάνονται ελληνικά πανεπιστήμια)

Δεσμεύσεις της χώρας μας

OPEN GOVERNMENT PARTNERSHIP

3^ο ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΤΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ 2016-2018

Δέσμευση 20: Ανοικτή Εκπαίδευση

Υφιστάμενη κατάσταση

Η ανοικτή εκπαίδευση αποσκοπεί στην άρση των περιττών εμποδίων στη μάθηση, έχοντας παράλληλα στόχο να παρέχει στους μαθητές και φοιτητές ευκαιρίες σε ένα σύστημα εκπαίδευσης επικεντρωμένο στις ιδιαίτερες μαθησιακές ανάγκες τους, αξιοποιώντας πολλαπλές δραστηριότητες μάθησης. Τα χαρακτηριστικά της ανοικτής εκπαίδευσης είναι η προσβασιμότητα, η ευελιξία και η θεώρηση του

Περιγραφή Δέσμευσης

Στο πλαίσιο της προσπάθειας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων για ανοικτή εκπαίδευση προτείνεται να οργανωθούν συγκεκριμένες δράσεις προς την κατεύθυνση αυτή, προτείνονται:

- καταγραφή των ψηφιακά διαθέσιμων εκπαιδευτικών πόρων ώστε να εντοπιστούν αυτά τα οποία θα μπορούσαν να διατεθούν με άδεια Creative Commons.
- να δημιουργηθεί πλατφόρμα, μέσω της οποίας οι ανωτέρω εκπαιδευτικοί πόροι θα γίνονται διαθέσιμοι στο ευρύ κοινό προς αξιοποίησή τους. Η πλατφόρμα θα ενοποιήσει υφιστάμενες δομές.
- να προταθεί μια νέα διαδικασία σύναψης συμβάσεων (procurement process) για σχολικά βιβλία και λοιπούς μαθησιακούς πόρους σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, η οποία θα επιτρέψει την έκδοση εκπαιδευτικών πόρων με αδεία Creative Commons.
- να οργανωθούν δράσεις για την ενημέρωση τόσο των μαθητών όσο και των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων σε θέματα ανοικτής εκπαίδευσης⁶.

Σύνοψη: Τι πρέπει να γίνει

❑ Ιδρύματα

- Διατύπωση/υιοθέτηση Ιδρυματικής πολιτικής για ΟΑ
- Ενίσχυση της “green” & “gold” ΟΑ, ανάπτυξη υλικού ΟΑ
- Αναγνώριση συνεισφοράς στην ανάπτυξη υλικού ΟΑ - κίνητρα
- Συστηματική ενημέρωση/εκπαίδευση για θέματα ΟΑ

❑ Πολιτεία

- Θεσμικές προβλέψεις ενίσχυσης της ΟΑ
- Αλλαγή χρηματοδοτικού μοντέλου υπέρ της ΟΑ
 - ✓ Μεταφορά πόρων από τις συνδρομές στην “gold” ΟΑ
 - ✓ Μεταφορά πόρων από τον «ΕΥΔΟΞΟ» στον «ΚΑΛΛΙΠΟ»

ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΠΟΡΟΙ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ –
ΒΙΒΛΙΑ (ΕΜΠΟΡΙΟΥ)

Αντί επιλόγου

Ευχάριστα νέα από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού:

The Washington Post
Democracy Dies in Darkness

Education

Battle over college course material is a textbook example of technological change

By **Danielle Douglas-Gabriel** April 14 at 5:28 PM Email the author

“ ...

*Now, Congress has stepped into the fray by **committing \$5 million in the fiscal 2018 budget to support the creation or expansion of open textbooks on college campuses.** The money is the first major investment by the federal government in open-source materials and could advance the movement.*

... ”